

Vargdebatt på Riksmuseet

Torsdagen den 10 maj bjöd museet in till en debatt om vargens framtid i Sverige. Utgångspunkten var den rovdjursproposition som nyligen antogs av riksdagen om en sammanhållen rovdjurspolitik för att säkerställa de fem rovdjursarterna. Knappt hade informationen om museets debatt gått i tryck, förrän media rapporterade att en varg hade syns på gatorna i Stockholmsnatten - ett djur som många storstadsbor enbart förknippar med Skansen.

De cirka 120 personer som besökte museets hörsal kunde lyssna och ställa frågor till en debattpanel bestående av representanter från Naturvårdsverket, Samernas riksförbund, miljöpolisen i Uppsala, Svenska rovdjursföreningen och Naturhistoriska riksmuseet. Dessutom deltog Assar Johansson, björnriven jägare. Debattledare var professor Bo Fernholm.

Farlig för människan?

Efter en inledning av Fernholm om de svenska rovdjuren, fick panelen frågan: Är de rovdjur som finns i Sverige farliga för människan?

Assar Johansson, björnriven jägare från Svartvattnet, var den första att svara:

– Jo, björnar kan i vissa situationer vara farliga. Det har jag fått erfara. Det är framförallt om man kommer i närheten av deras ungar och mat eller om man har en hund med sig. Hunden hamnar lätt i konflikt med björnen och om då hunden springer tillbaka till husse med björnen i släptåg kan det vara farligt. Men vad gäller varg, lo och järv, så är de inte farliga.

– Vargen kan vara farlig för människan på så sätt att den ger sig på människans egendom. Den utgör ett hot mot människan om hon inte kan ägna sig åt

En stor del av debatten handlade om vargen kontra samerna.

sitt näringsidkande, sitt levebröd, sade sameordförande Per-Gustav Idivouma.

Mycket mer om rovdjurens farlighet för människan diskuterades inte. Annat än att man konstaterade att det kanske är vargens kapacitet som skrämmer. Det vill säga: om den skulle vilja, skulle den lätt kunna döda en människa. Men det har nästan aldrig hänt, statistiken är försvinnande liten.

Jakthundar

Nästa ämne som Fernholm lät panelen diskutera var vargen kontra jakthundarna och jägarna. Statistik visar att det har skett cirka 5 vargangrepp per

20.000 jakt dagar med 614 hundar. Försäkringsbolaget AGRIA, som har över 200 000 hundar försäkrade hos sig, har statistik för åren 1994–2000 som visar att under den perioden dödades/skadades 21 hundar av varg. Hundoffren är de drivande hundar som kommer längst bort från jägaren och ofta är så koncentrerad på sin uppgift att de inte märker vargen eller dess revir, vilket vargen i sin tur troligen upplever som mycket provocerande, menar Staffan Thorman.

Vargpopulation

Vidare talade man om de genetiska förutsättningarna/problemen som kan förekomma med en för liten vargpopulation. Att vargen måste ha förutsättningar att kunna invandra från Finland och Ryssland.

– Tvåhundra vargar i ett så stort land som Sverige är otroligt lite, menade Ann Dahlerus från rovdjursföreningen.

– Erolid Coleman, miljöbrottspolis från Uppsala, bekräftade sedan att tjuvjaksproblematiken är mycket svår att hantera. Och att det är mycket svårt för en varg att ostört passera Norrland.

Efter detta kom debatten till största delen att handla om vargen kontra samerna. Där finns stora motsättningar.

I likhet med varg ger sig lo och järv inte på människor.

– Det är sant att rennäringen har ca 40 procent av Sveriges yta, medgav Per-Gustav. Men vi anser att vargen kan hålla till på de övriga 60 procenten. Vi samer måste ju kämpa oss fram med de andra rovdjuren; lo, järv och björn.

På frågan om vad samerna gör för att förebygga rovdjursangrepp på sina renar kunde Per-Gustav inte specificera någon åtgärd.

– Det varierar oerhört från sameby till sameby och vilka förutsättningar som finns i omgivningen.

Herdehundar för att stoppa vargen

I östeuropa använder man sig av stora herde-/vakhundar, speciellt framavlade för att jaga bort varg. Dessa hundar växer upp med fårfloken som den ska vakta och präglas av denna. Hundarna är större än en varg, mycket modiga, rentav farliga och effektiva i sitt arbete. Raser som nämns är bl a Estrela Mountain dog, Mastiff, Maremma och Komondor. Man har infört de här hundraserna både i USA och Norge, för nämnda syfte, med förbluffande resultat. Något för samerna och rennäringen?

Men enligt Per-Gustav skulle det aldrig fungera.

Publiken fick slutligen ställa frågor och var inte sena att ta tillfället i akt. Där fanns representanter från båda sidor – vänner och ickevänner. När publiken tog till orda riskerade saktligheten att ge vika lite, men Bo Fernholm dirigerade det hela med fast hand.

*Text och Foto: Helena Mansén,
frilansjournalist*

(Artikeln är ett bearbetat sammandrag, men finns i sin helhet på: www.cafecreme.nu)

I panelen sitter från vänster: Staffan Thorman, Erolid Coleman, Ann Dahlerus, Anders Björvall och Per-Gustav Idivouma